



## รายงานการวิเคราะห์เหตุอันควรสงสัย ประจำเดือนกันยายน – ตุลาคม 2560

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้รวบรวมรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย (Suspicious Transaction Report – STR) ที่ได้รับจากผู้มีหน้าที่รายงานธุรกรรม ในห้วงเดือนกันยายน – ตุลาคม 2560 ทั้งหมด 3,492 รายการ เป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นจากห้วงเดือนก่อน ซึ่งอาจมีส่วนสำคัญมาจากการที่สถาบันการเงินได้รับหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย เกี่ยวกับการรายงานผลการตรวจสอบธุรกรรมของผู้เป็นเป้าหมายการสืบสวนสอบสวน แม้เป็นรายงานจากพื้นที่กรุงเทพฯ เป็นหลัก แต่ในรายละเอียดของธุรกรรมการโอนเงิน พื้นที่การก่ออาชญากรรมที่กำลังมีการสืบสวน รวมทั้งประวัติการก่ออาชญากรรมในคดีที่สิ้นสุดแล้ว ล้วนเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ สรุปรายงานการวิเคราะห์ STR มีดังนี้

### 1. พฤติการณ์การทำธุรกรรมที่ผิดปกติของผู้มีรายได้สูงหรือกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ

ผู้ถูกรายงานการทำธุรกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสถานภาพ มิใช่มีเพียงเฉพาะผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลางที่ทำธุรกรรมมูลค่าสูงอย่างไม่สมเหตุสมผล หรือมีแหล่งที่มาของเงินโอนจากช่องทาง Mobile และ Internet Payment ที่ไม่สอดคล้องกับแหล่งที่มาจากเงินเดือนหรือค่าจ้างตามอาชีพเท่านั้น แต่กลับพบว่า มีผู้ถูกรายงานเป็นจำนวนมากเป็นกลุ่มผู้มีรายได้สูง หรือประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจ มีฐานะที่สามารถหมุนเวียนเงินในบัญชีมูลค่าสูงได้เป็นปกติ แต่มีเหตุอันควรสงสัยที่พบการเดินบัญชีที่ผิดปกติวิสัยของการประกอบธุรกิจโดยทั่วไป โดยเฉพาะผู้ทำธุรกิจการนำเข้าส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินระหว่างประเทศ เพราะการฟอกเงินผ่านธุรกิจบังหน้า หรือฟอกเงินโดยอาศัยการแทรกซึมในระบบธุรกิจการค้า (Trade-Based Money Laundering - TBML) รูปแบบต่างๆ ยังคงเป็นวิธีการฟอกเงินที่เป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน เพราะสามารถฟอกเงินได้ครั้งละเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังพบ STR จำนวนหนึ่งที่เป็นรายงานธุรกรรมของธุรกิจประเภทต่างๆ ที่เชื่อว่านอกจากเป็นการฟอกเงินแล้ว ยังเป็นไปได้ที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานโดยตรง อาทิ ธุรกิจที่มีการใช้แรงงานจากการค้ามนุษย์ มีการปลอมแปลงเอกสารการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น



เป้าหมาย ให้สถาบันการเงินตรวจสอบข้อมูลการโอนเงินทั้งผู้โอนและผู้รับโอน ความเคลื่อนไหวทางบัญชีลูกค้า (Transaction Screening & Monitoring) ที่เป็นผู้ทำธุรกรรมในนามนิติบุคคล เช่น การโอนเงินในนามบริษัทมูลค่าสูงเป็นหลักสิบล้านหรือร้อยล้านบาทเข้าบัญชีบุคคลธรรมดา ผู้โอนและผู้รับโอนเงินให้ข้อมูลกับธนาคารไม่ตรงกัน การไม่สามารถแสดงหลักฐานการแลกเปลี่ยนสินค้าที่เกี่ยวกับการโอนเงินได้ การถอนเงินเป็นจำนวนมากผ่านเครื่อง ATM ในระยะเวลาต่อเนื่องกันหลายครั้งและทำเป็นประจำ ทั้งที่หากทำรายการผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารจะสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยกว่า ฯลฯ

## 2. รายงานธุรกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในการหลอกลวงหรือฉ้อโกงทรัพย์สิน

การกระทำความผิดในการหลอกลวง ฉ้อโกงทรัพย์สิน มีรายงานธุรกรรมเกี่ยวข้องกว่า 350 รายการ (มากเป็นจำนวนเกินครึ่งหนึ่งของ STR กลุ่มที่มีการระบอบาชญากรรมที่อยู่เบื้องหลังทั้งหมด) มูลค่าเงินที่เกี่ยวข้องมีตั้งแต่หลักหน่วยถึงหลักสิบล้านบาท คิดค่าเฉลี่ยได้รายการละถึงกว่า 400,000 บาท โดยมีรูปแบบดังนี้

### 2.1 การหลอกลวงให้เปิดบัญชีธนาคารโดยการจูงใจด้วยผลประโยชน์ตอบแทน

ตามข้อมูลที่ได้รับจาก STR กรณีฉ้อโกง หลอกลวง มีงานวิจัยจะเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนในรายละเอียดแต่จะยังคงเนื้อหาการชักจูงด้านการเงินเป็นหลัก กรณีสำคัญที่เคยได้รับข้อมูลในหัวข้อม 2 – 3 ปี และควรเฝ้าระวังการกลับมาแพร่ระบาด ได้แก่

- การแอบอ้างสถาบันการเงินในการหลอกลวงประชาชน โดยเชิญชวนให้เข้าเป็นสมาชิกกองทุนเพื่อการพัฒนาต่างๆ ที่มีการให้เปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารที่ระบุ แอบอ้างว่าธนาคารดังกล่าวมีส่วนเป็นผู้บริหารจัดการเงินกองทุนนี้ และจะให้สมาชิกได้รับสิทธิพิเศษในการกู้ยืมเงิน รวมทั้งผลประโยชน์ตอบแทนที่ดึงดูดอื่นๆ ซึ่งในข้อเท็จจริงธนาคารไม่มีส่วนรู้เห็นใด เมื่อเหยื่อหลงเชื่อเปิดบัญชีเงินฝาก ก็จะทำให้ทำหนังสือยินยอมหักเงินฝากจากบัญชีเพื่อทยอยนำเข้าบัญชีของเครือข่ายอย่างเป็นประจำ ซึ่งในที่สุดก็มิได้รับผลประโยชน์จริงตามที่กล่าวอ้าง

- การหลอกลวงว่ามีการตั้งชมรมศูนย์วิสาหกิจชุมชนในแต่ละจังหวัด อ้างว่าได้ประสานงานกับนายทุนชาวต่างชาติมาให้เงินทุนสนับสนุนชาวบ้าน โดยจะให้ชาวบ้านมาเปิดบัญชีและทำบัตร ATM กับธนาคารที่ระบุ พร้อมส่งสำเนาหน้าสมุดบัญชีและสำเนาบัตรประชาชนให้ทางชมรม ซึ่งจากการตรวจสอบ ไม่พบว่ามีโครงการดังกล่าวจริง เป็นรูปแบบที่เชื่อว่าเกี่ยวข้องกับพฤติการณ์หลอกลวงเอาเงินและนำบัญชีของผู้อื่นไปใช้ในการที่ผิดกฎหมาย



- ข้อสังเกตจากหลายกรณีทดลองวง ข้อสังเกตเหล่านี้ คือมีจรรยาบรรณระบุนาการที่ให้เหยื่อไปเปิดบัญชี เป็นธนาคารรายเดียว (สาขาใดก็ได้) ส่วนใหญ่เป็นธนาคารขนาดใหญ่ลำดับต้น และมีการสับเปลี่ยนธนาคารไปตามการสร้างเรื่องทดลองวงใหม่ ลักษณะเป็นการหมุนเวียนการแอบอ้างสถาบันการเงินขนาดใหญ่ที่น่าเชื่อถือไปเรื่อยๆ

ตัวอย่าง กรณีล่าสุดที่เริ่มแพร่ระบาดในห้วงปลาย ต.ค. 60 เป็นกรณีมีกลุ่มบุคคลรวมเกือบ 200 ราย ทอยยอมเปิดบัญชีเป็นกลุ่มใหญ่ หลายสาขาในหลายภูมิภาคของธนาคารแห่งหนึ่ง ด้วยเงินรายละ 100 – 1,000 บาท แจกบัตรประชาชนเพื่อรองรับเงินโอนจากโครงการแจกเงินโอนสำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งในระยะต้น ได้รับรายงาน STR ลักษณะนี้เฉพาะจากจังหวัดภาคเหนือตอนบน เช่น ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย จากนั้นจึงเริ่มแพร่ขยายไปยังภาคอื่นๆ โดยผู้มาเปิดบัญชีให้ข้อมูลในการเข้าร่วมโครงการคล้ายกัน คือต้องดาวน์โหลดแอปพลิเคชันผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อเข้าร่วมกลุ่ม ซึ่งทางธนาคารตรวจสอบแล้วเป็นแอปพลิเคชันที่มีอยู่จริง มีระบบให้ลงทะเบียนเป็นสมาชิกก่อน จึงเข้าใช้งานได้ ซึ่งจะทำให้เข้าถึงข่าวสารการนำเสนอรายได้หรือการให้เงินรางวัลที่ดึงดูดจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่รวมถึงการซื้อสินค้าออนไลน์ และการชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพื่อขยายเครือข่าย โดยระบุให้เปิดบัญชีทำธุรกรรมผ่านธนาคารแห่งนั้นเท่านั้น ในส่วนเงินที่นำมาแจก อ้างว่าเป็นเงินที่ได้รับบริจาคมาจากกลุ่มผู้มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทยในต่างประเทศ ลักษณะดังกล่าว นอกจากจะมีความเสี่ยงสูงทั้งในแง่การฉ้อฉลทดลองวงแล้ว ยังอาจแอบแฝงการปลุกปั่น สร้างความขัดแย้งที่เป็นภัยต่อความมั่นคง

เฝ้าระวัง 1) ธนาคารขนาดใหญ่ ควรเพิ่มความระมัดระวังในขั้นตอนของการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน ความถูกต้องน่าเชื่อถือของเอกสารดังกล่าว รวมถึงเหตุผลในการเปิดบัญชี ควรมีการสังเกตพฤติกรรม การแต่งกาย การปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ และหากไม่ได้รับข้อมูลจากลูกค้าเพียงพอหรือขาดความน่าเชื่อถือ ควรกำหนดมาตรการในการปฏิเสธการเปิดบัญชี และการรายงาน STR ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า การติดตามความเคลื่อนไหวทางบัญชีของลูกค้า ต่อไป

2) ธนาคารขนาดเล็กและขนาดกลาง ควรเพิ่มความระมัดระวังเช่นเดียวกับธนาคารขนาดใหญ่ เนื่องจากกรณีในต่างประเทศ มีการแก้ไขปัญหาด้วยการกวาดล้างการแอบอ้างแสวงประโยชน์จากธนาคารขนาดใหญ่อย่างจริงจัง จนกดดันให้กลุ่มมีจรรยาบรรณหาหนทางอื่น โดยมุ่งไปที่ธนาคารขนาดเล็กที่มาตราการกำกับตรวจสอบต่างๆ ยังขาดความเข้มงวด ซึ่งอาจเป็นเป้าหมายการถูกแสวงประโยชน์ในอนาคตเช่นกัน



## 2.2 รูปแบบการหลอกลวงเปิดบัญชีธนาคารผ่านแอปพลิเคชัน

การใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันในการสื่อสาร ให้ข้อมูลและขยายเครือข่าย ถือเป็นพัฒนาการใหม่ ที่ยังไม่เคยพบตามข้อมูล STR ที่ได้รับจากสถาบันการเงิน นับว่าเป็นช่องทางที่ประสบความสำเร็จในการแพร่กระจายข้อมูลและชักชวนบุคคลได้อย่างกว้างขวาง โดยมีผู้สนใจเปิดบัญชีเพื่อเข้าร่วมโครงการเป็นกลุ่มบุคคลอายุตั้งแต่ 15 ปี ถึงกว่า 60 ปี มีอาชีพตั้งแต่กลุ่มที่เป็นนักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน พนักงานเก็บขยะ เกษตรกร รับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัท ค้าขาย เจ้าของกิจการ นักกฎหมาย ตลอดจนจนถึงข้าราชการตำรวจ ทหาร ครู และข้าราชการบำนาญ

## 3. การฉ้อโกงหลอกลวงโดยการให้โอนเงินเข้าบัญชี

การฉ้อโกงหลอกลวงลักษณะนี้ มีพัฒนาการในการสร้างเรื่องหลอกลวงใหม่ๆ โดยหลักการพื้นฐาน เป็นการแสวงประโยชน์จากความโลภ ความรัก และความกลัว ขณะที่ในส่วนของเส้นทางการเงิน ก็มีพัฒนาการปรับเปลี่ยนเทคนิค แต่ยังคงอาศัยหลักการพื้นฐานเดิมในการล่อลวงหรือว่าจ้างบุคคลอื่นเปิดบัญชีเพื่อใช้ถ่ายโอนเงินที่ฉ้อโกงได้ และใช้ผู้ทำหน้าที่เป็น 'ม้าวิ่ง' ตระเวนกดเงินที่ล่อลวงได้ตามเครื่อง ATM ในพื้นที่ที่มีเงินโอนเข้า ทั้งจากเครื่อง ATM ในประเทศและในต่างประเทศ จากนั้นจึงส่งต่อเงินเป็นทอดไปยังเครือข่ายระดับสูงด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งการหิ้วเงินสดออกไปยังอีกประเทศ การโอนเงินผ่านบัญชีธนาคารตามระบบปกติ และการโอนผ่านระบบใต้ดินอย่างฮาวาล่าหรือโพยก๊วน โดยพัฒนาการที่สำคัญในระยะหลังคือการมีรูปแบบเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติขนาดใหญ่ ที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงกว่า 5 - 6 ประเทศ

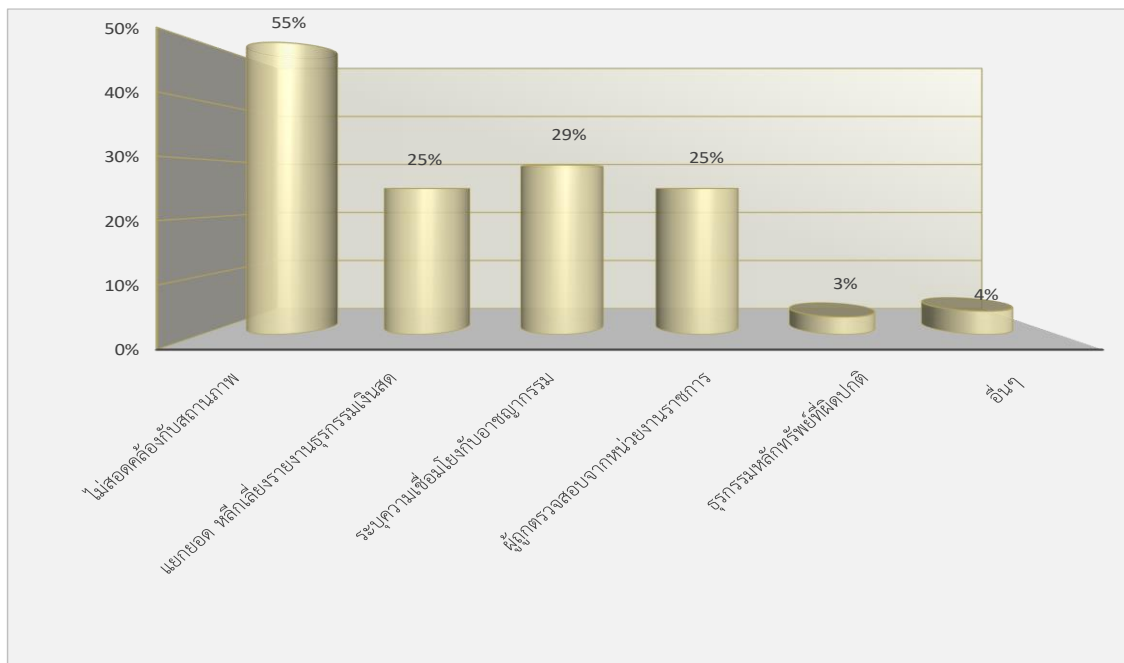
ทั้งนี้ ไม่เฉพาะในส่วนของขบวนการหลอกลวงฉ้อโกงเท่านั้น แต่ในเกือบทุกกลุ่มก่ออาชญากรรมขนาดใหญ่ มีความเป็นธุรกิจอาชญากรรมข้ามชาติที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเห็นได้ชัดเจนจากรายงาน STR ที่ได้รับเป็นสัดส่วนจำนวนมากตลอดห่วงโซ่ที่ผ่านมา ได้ระบุถึงพฤติกรรมการถอนเงินออกจากบัญชีในทันที เกือบหมดทั้งจำนวนที่ได้รับโอนเข้า เป็นลักษณะรูปแบบหลักที่มักปรากฏควบคู่กับเหตุอันควรสงสัยอื่นๆ เสมอ จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบพื้นฐานในการจัดการทางการเงินของกลุ่มอาชญากรรมที่ต้องหมุนเวียนเงินสดเกือบทุกประเภทในปัจจุบัน



#### 4. สรุปธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

รายงาน STR มี 6 กลุ่มหลัก ซึ่งแบ่งแยกตามมูลเหตุอันควรสงสัย เรียงลำดับจากกลุ่มที่ได้รับเป็นจำนวนสูงที่สุดได้ดังนี้

แผนภูมิแสดงร้อยละของ STR จำแนกตามมูลเหตุอันควรสงสัยหลักเมื่อเทียบกับจำนวน STR ที่ได้รับทั้งหมด มีดังนี้



1. การทำธุรกรรมที่ไม่สอดคล้องกับสถานะภาพทางการเงินของผู้ทำธุรกรรม ได้แก่ รายการธุรกรรมที่มีความถี่หรือมูลค่าสูง ไม่สอดคล้องกับอายุ อาชีพ และรายได้ของผู้ทำธุรกรรม หรือพื้นที่ที่ทำธุรกรรมไม่สอดคล้องกับที่อยู่ หรือที่ตั้งของธุรกิจ

2. การทำธุรกรรมแยกยอดเงินในการฝาก/ถอน ให้แต่ละยอดมีมูลค่าต่ำกว่า 2 ล้านบาทเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกรายงานธุรกรรมเงินสด ซึ่งมีทั้งกรณีแยกยอดทำธุรกรรมในบัญชีเดียว กรณีแยกยอดทำธุรกรรมกระจายไปยังหลายบัญชี รวมถึงการกระจายทำธุรกรรมหลายครั้งที่หลายสาขานาคารในห้วงเวลาเดียวกัน

3. รายงานธุรกรรมที่สามารถระบุความเชื่อมโยงกับอาชญากรรม ได้แก่ รายการธุรกรรมที่สถาบันการเงินตรวจสอบข้อมูลผู้เกี่ยวข้องหรือข้อมูลที่ใช้ในการติดต่อ และพบความเชื่อมโยงถึงการก่ออาชญากรรมประเภทต่างๆ ตามที่มีการจับกุมอาชญากรแล้วและปรากฏเป็นข่าวสารทางสื่อมวลชน หรือเชื่อมโยงกับข้อมูลตามที่ได้รับการร้องเรียนโดยตรงจากภาคประชาชน



4. รายงานการทำธุรกรรมของบุคคลผู้มีรายชื่อถูกตรวจสอบจากหน่วยงานราชการ เป็นกลุ่มที่สถาบันการเงินรายงานผลการตรวจสอบความเคลื่อนไหวทางบัญชีของผู้ต้องหา หรือผู้เป็นเป้าหมายการสืบสวนสอบสวน รวมถึงรายงานธุรกรรมที่เป็นปัจจุบันของผู้ถูกยับยั้งการทำธุรกรรม ถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือเป็นผู้ที่ศาลได้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

5. การทำธุรกรรมซื้อ/ขาย/โอนหลักทรัพย์ที่ผิดปกติ ไม่สมเหตุสมผลในแง่มูลค่า อากิ ด้านมูลค่า ความถี่ ความสัมพันธ์และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้โอนกับผู้รับโอนหลักทรัพย์ รวมถึงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เป็นธรรม โดยรายการส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้เป็นรายการที่ได้รับจากสถาบันการเงินประเภทบริษัทหลักทรัพย์

6. มูลเหตุธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอื่นๆ เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเสี่ยงในหลายแง่มุม ทั้งในด้านตัวบุคคล พื้นที่ และพฤติกรรม อาทิ การโอนหรือรับโอนเงินมูลค่าสูงจากประเทศกลุ่มเสี่ยงโดยไม่มีเหตุผลรองรับ การทำธุรกรรมแทนโดยไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าของบัญชี การบิดเบือนข้อเท็จจริงที่ให้กับสถาบันการเงิน การไม่ประสงค์แสดงตน การสอบถามยอดเงินบ่อยครั้งอย่างผิดปกติ เป็นต้น ในกลุ่มนี้ยังรวมถึงธุรกรรมเกี่ยวกับที่ดิน ที่ส่วนใหญ่มีความผิดปกติในการซื้อขายที่ต่ำกว่าราคาประเมินด้วย

(หมายเหตุ: เนื่องจากมี STR จำนวนหนึ่งระบุพฤติกรรมที่เป็นมูลเหตุอันควรสงสัยมากกว่า 1 ประเด็น ทำให้เมื่อคัดแยกโดยใช้เกณฑ์พฤติกรรมเดียวเป็นหลัก จึงมีส่วนที่ต้องนับซ้ำ และเมื่อรวมจำนวนร้อยละของทั้ง 6 ประเภท ทำให้ได้จำนวนมากกว่าร้อยละ 100)